

มคอ.๓ รายละเอียดของวิชา
รหัสวิชา ๑๐๑ ๓๑๓ ธรรมบทยศึกษา
Dhammapada Study

หลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
คณะพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

รายละเอียดของวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
คณะ	พุทธศาสตร์
หลักสูตรสาขาวิชา	พระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อวิชา

๑๐๑ ๓๑๓ ธรรมบทศึกษา (Dhammapada Study)

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓ (๓-๐-๖)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี, ผศ, ดร.

อาจารย์ผู้รับผิดชอบ พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี, ผศ, ดร.

๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๒ ชั้นปีที่ ๓

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

ไม่มี

๘. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

๑. เพื่อให้นิสิตได้ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท

๒. เพื่อให้นิสิตทราบถึงหลักธรรมสำคัญ

๓. เพื่อให้นิสิตทราบถึงแนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม

อินเดีย

๔. นิสิตตระหนักรู้ถึงคุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา

๒.๑ หลังเรียนจบรายวิชานี้แล้ว นิสิตสามารถ

๑. อธิบายความหมาย ลักษณะ โครงสร้าง และขอบข่ายของธรรมบทได้

๒. อธิบายแนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมอินเดียจากธรรมบทได้

๓. สามารถวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของธรรมบทที่มีต่อสังคมไทยได้
๔. อธิบายทัศนคติของนักปรัชญาที่มีต่อธรรมบทได้
๕. สามารถประยุกต์หลักของธรรมบทในการดำเนินชีวิตได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

๑. ดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning และกระบวนการสืบค้นพระไตรปิฎกทางคอมพิวเตอร์
๒. ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่
๓. จัดให้มีการประเมินรายวิชาที่เป็นระบบตามหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อใช้เป็นฐานการปรับปรุงการสืบค้นหาข้อมูล องค์ความรู้จากพระไตรปิฎก
๔. จัดทำให้มีการเตรียมความพร้อมด้านปัญญาในการนำความรู้ ความเข้าใจ ในธรรมบท เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนในวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมในปัจจุบัน

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรมอินเดีย คุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย

๒. จำนวนชั่วโมงที่ต้องใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ / งานภาคสนาม / การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๔๘ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ รายกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๔.๑ การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านศีลธรรม มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะรับใช้ สังคม	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ นิสิตมีจิตสาธารณะด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความ รับผิดชอบต่อตนเอง สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทาง พระพุทธศาสนา สามารถเอาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้ นิสิตมีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนา จิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๔.๒ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้าน (จาก มคอ. ๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน
พระพุทธศาสนา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา				๔.ทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และความ รับผิดชอบ			๕.ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ				
๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	
●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○

๔.๒ คุณธรรม จริยธรรม

๑. คุณธรรมและจริยธรรม		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้าน คุณธรรม จริยธรรม	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม
(๑) ตระหนักในคุณค่าและ คุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต	(๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน	(๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
๒. ความรู้		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านความรู้	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้ พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการ เรียนรู้ด้านความรู้
(๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทาง สังคมโดยใช้แนวคิดทางด้าน พระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือ	(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา	(๒) การสอบกลางภาคและปลาย ภาคเรียน

ทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม		
๓. ทักษะทางปัญญา		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านปัญญา	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านปัญญา	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านปัญญา
(๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม	(๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง	(๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
(๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม	(๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน	(๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
(๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม	(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม	(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมและวิธีการสอน	ผู้สอน
๑	การแนะนำแนวสัจเขปรายวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมบทศึกษา คือ บทที่ ๑	๓	การบรรยาย การแนะนำ การข้อมูล เบื้องต้น	พระมหาภิรัฐกรณ์ อัสุมาลี

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
	๑. ประวัติความเป็นมาของธรรมบท ๒. ความหมาย, ความสำคัญ, ประเภท ของธรรมบท ๓. ลักษณะโครงสร้างและจุดมุ่งหมาย ของธรรมบท		พระไตรปิฎก ศึกษา การใช้ สื่อคอมพิวเตอร์	
๒	การแนะนำแนวสังเขปรายวิชาความรู้ ทั่วไปเกี่ยวกับธรรมบทศึกษา คือ บทที่ ๒ ๑. ความเป็นมาของธรรมบทและอรรถ กถาธรรมบท ๒. รูปแบบคาถาธรรมบทใน พระไตรปิฎก ๓. ประวัติความเป็นมาของอรรถกถา ธรรมบท	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ ์การ ยกตัวอย่าง แบบทดสอบ ผ่านระบบ ูเกิลฟอรม์	พระมหาภิรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๓	๔. โครงสร้างคาถาธรรมบทใน พระไตรปิฎก ๕. โครงสร้างคาถาอรรถกถาธรรม ๖. ประวัติพระพุทโธสมาจารย์ พระ อรรถกถาจารย์ผู้รจนอรรถกถาธรรมบท	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ ์ทำ แบบทดสอบ ผ่านระบบ ูเกิลฟอรม์	พระมหาภิรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๔	บทที่ ๓ ๑. คุณค่าของการประพันธ์ที่ปรากฏใน ธรรมบทและอรรถกถาธรรมบทได้ ๒. คุณค่าด้านวรรณคดีที่ปรากฏในธรรม บทและอรรถกถาธรรมบท ๓. คุณค่าด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ ปรากฏในธรรมบทและอรรถกถาธรรม บท	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ ์ ทำ แบบทดสอบ ผ่านระบบ ูเกิลฟอรม์	พระมหาภิรัฐกรณ์ อัสุมาลี

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
๕	<p>๔. คุณค่าด้านคตินิยมคำสอนที่ปรากฏในธรรมบทและอรรถกถาธรรมบท</p> <p>๕. คุณค่าด้านประวัติบุคคลที่ปรากฏในธรรมบทและอรรถกถาธรรมบท</p> <p>๖. อธิบายคุณค่าด้านพิธีกรรม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในธรรมบทและอรรถกถาธรรมบท</p>	๓	<p>การบรรยาย</p> <p>การอภิปราย</p> <p>กลุ่มการใช้</p> <p>สื่อคอมพิวเตอร์ทำ</p> <p>แบบทดสอบ</p> <p>ผ่านระบบ</p> <p>เกิลฟอร์ม</p>	พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี
๖	<p>๑. สาระธรรมและความสำคัญในยมกวรรค</p> <p>๒. สาระธรรมและความสำคัญในอัปปมาทวรรคและจิตตวรรค</p> <p>๓. สาระธรรมและความสำคัญในปุပ္ผวรรคและพาลวรรค</p> <p>๔. สาระธรรมและความสำคัญในปัญชิตตวรรค, อรหันตตวรรคและสหัสสวรรค</p> <p>๕. สาระธรรมและความสำคัญในปาปวรรค, ทันทวรรคและชราวรรค</p> <p>๖. สาระธรรมและความสำคัญในอิตตวรรค, โลกวรรค, พุทธวรรค, สุขวรรค, ปิยวรรคและโกธวรรค</p> <p>๗. สาระธรรมและความสำคัญในมลวรรค, ธัมมัญญวรรค, มัคควรรค, ปกิณณกวรรค, นิริยวรรค และนาควรรค</p> <p>๘. สาระธรรมและความสำคัญในต้นหาวรรค, ภิกขุวรรค, และพราหมณวรรค</p>	๓	<p>การบรรยาย</p> <p>การอภิปราย</p> <p>กลุ่มการใช้</p> <p>สื่อคอมพิวเตอร์ทำ</p> <p>แบบทดสอบ</p> <p>ผ่านระบบ</p> <p>เกิลฟอร์ม</p>	พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี
๗	<p>๑. บริบทสังคมของอินเดียในสมัยพุทธกาล</p> <p>๒. บริบททางด้านสังคม</p>	๓	<p>การบรรยาย</p> <p>การอภิปราย</p> <p>กลุ่มการใช้</p> <p>สื่อคอมพิวเตอร์ทำ</p>	พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
	๓. บริบททางเศรษฐกิจ ๔. บริบททางการเมืองการปกครอง ๕. อิทธิพลของคำสอนในพระธรรมบทที่มีต่อสังคมสมัยพุทธกาล ๖. ลักษณะของพุทธวิธีการสอนในธรรมบทและอรรถกถาธรรมบท		แบบทดสอบผ่านระบบกูเกิลฟอร์ม	
๘	สอบกลางภาค	๓	สอบกลางภาค	พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี, ผศ.,ดร.
๙	๑. อิทธิพลด้านหลักธรรมคำสอน -เรื่องโอวาทธรรม ๑๐ ประการ -เรื่องกฎแห่งกรรม (ให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว) -เรื่องสงสารวิภูฏ -เรื่องนรก-สวรรค์ ๒. อิทธิพลด้านหลักความเชื่อ -ความเชื่อเรื่องเทวดา (ท้าวสักกเทวราช) -ความเชื่อเรื่องการสืบชะตา/ต่ออายุ (อายุวัฒนกุมาร) -ความเชื่อเรื่องมนต์ป้องกันตัว (บุพพกรรมของพระมหาโมคคัลลานะ) -ความเชื่อเรื่องบุพเพสันนิวาส (นางสามาวดี)	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ทำ แบบทดสอบ ผ่านระบบ กูเกิลฟอร์ม	พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ, พระมหาโยธิน โยธิโก, (วิทยากรพิเศษ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๑๐	๓. อิทธิพลด้านประเพณีวัฒนธรรม -ประเพณีตักบาตรเทโว (ยมกปาฏิหาริย์) -ประเพณีบำเพ็ญกุศลศพด้วยนกหัสดีลิงค์ (นางสามาวดี) -ประเพณีทำบุญอุทิศส่วนกุศล (บุพเพตพลี) -ประเพณีทอดผ้าป่า (บังสกุลจิ๋ว) (จุลกาล-มหากาล)	๓	ทำแบบทดสอบผ่านระบบกูเกิลฟอร์ม	พระมหาพิสิฐ วิสิฐฐปญโญ, พระมหาโยธิน โยธิโก, (วิทยากรพิเศษ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรม และ วิธีการสอน	ผู้สอน
	๔. อิทธิพลด้านบุญประเพณีของภาค อีสาน -บุญประเพณีเกี่ยวกับพระสงฆ์ (ชดสงฆ์) -บุญเข้ากรรม (ปริวาสกรรม) -บุญข้าวจี่ (นางบุญมหาสี) -บุญประเพณีเกี่ยวกับข้าวกล้า (สัตย์ชัย) -บุญคุณลาน (สัตย์ชัย) -บุญประเพณีเกี่ยวกับความอยู่เย็นเป็นสุข -บุญช้อชะ -บุญประเพณีเกี่ยวกับความกตัญญู (ราชาพราหมณ์) -บุญข้าวประดับดิน -บุญข้าวสาก (สลาภภัตร) (นางยักษ์ฉิม)			
๑๑	๕. อธิบายอิทธิพลด้านการศึกษาได้ -เรื่องพระภิกษุใบลานเปล่า -เรื่องปลาปากเหม็น ๖. อิทธิพลด้านประติมากรรม -พระปางปาริไลยกะ -พระปางห้ามญาติ -พระปางอุ้มบาตร -พระปางลีลาเปิดโลก ๗. อิทธิพลด้านวรรณกรรมพื้นบ้านภาค อีสาน -ลำเรื่องต่อกลอน เรื่องนางนกระยาง ขาว -เทศน์แหล่อีสาน เรื่องเศรษฐีขี้ดี (ขี้ เหนียว) -นิทานพื้นบ้าน เรื่องวัวแม่ลูกอ่อน	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้ สื่อคอมพิวเตอร์ ำทำ แบบทดสอบ ผ่านระบบ ูเกิลฟอร์ม	พระมหาพิสิฐ วิสิฐบุญบุญ ,พระมหาโยธิน โยธโก, (วิทยากรพิเศษ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสมาลี

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมและวิธีการสอน	ผู้สอน
	-เทศน์แหล่อีสาน เรื่องปญจาราเถรีหรือบุพพกรรมของพระโมคคัลลานะ			
๑๒	๑. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรม ๒. อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการเผยแพร่ธรรม ๓. ความหมายของการเผยแพร่ธรรม ๔. แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ธรรม ๕. พุทธิวิธีการเผยแพร่ธรรม ๖. บทบาทของพระสาวกที่เผยแพร่ธรรมในพระธรรมบท ๗. การเผยแพร่ธรรมของพระสงฆ์ในสมัยปัจจุบัน	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้สื่อคอมพิวเตอร์แบบทดสอบผ่านระบบกูเกิลฟอรัม	พระมหาพิสิฐ วิสิษฐูปญโญ, พระมหาโยธิน โยธิโก, (วิทยากรพิเศษ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๑๓	๑. การประยุกต์สาระธรรมจากธรรมบทและอรรถกถาธรรมบทมาใช้ในด้านเศรษฐกิจ (โภชนา มัตตัญญุตตา) ๒. การประยุกต์สาระธรรมจากธรรมบทและอรรถกถาธรรมบทมาใช้ในด้านสังคม (รูปแบบการปกครอง) ๓. การประยุกต์สาระธรรมจากธรรมบทและอรรถกถาธรรมบทมาใช้ในด้านการเมือง (อธิปไตย)	๓	การบรรยาย การอภิปราย กลุ่มการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ทำแบบทดสอบผ่านระบบกูเกิลฟอรัม	พระมหาพิสิฐ วิสิษฐูปญโญ, พระมหาโยธิน โยธิโก, (วิทยากรพิเศษ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๑๔	นิสิตนำเสนอผลงาน	๓	นิสิตนำเสนอ ผลงานการอภิปรายกลุ่ม	(คณะวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๑๕	นิสิตนำเสนอผลงาน	๓	นิสิตนำเสนอ ผลงานการอภิปรายกลุ่ม	(คณะวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ) พระมหาภริรัฐกรณ์ อัสุมาลี
๑๖	สอบปลายภาค	๓		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	มาตรฐานการเรียนรู้	วิธีการประเมินผล	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรม จริยธรรม	- สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน - ประเมินผลงานจากการทำงานกลุ่ม - การสังเกตพฤติกรรมจากการทำงาน กลุ่มร่วมกับเพื่อน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๒	ด้านความรู้ ข้อ ๒.๓	การสอบกลางภาค	๘	๑๐ %
๓	ด้านทักษะทางปัญญา ข้อ ๓.๑ , ๓.๒	การตอบคำถามในชั้นเรียน การสอบปรนัย	๘ และ ๑๖	๖๐ %
๔	ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลและความ รับผิดชอบ ข้อ ๔.๑	- การสังเกตพฤติกรรมจากการทำงาน กลุ่มร่วมกับเพื่อน - การนำเสนอรายงาน - การทำงานกลุ่มและผลงาน - การส่งงานตามที่มอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %
๕	ด้านทักษะการวิเคราะห์ เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ข้อ ๕.๒	- การนำเสนอหน้าชั้นเรียน - การมีส่วนร่วมในการอภิปราย - เสนอความคิดเห็นในชั้นเรียนด้วยระบบ AI	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐ %

หมวดที่ ๒ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

..... พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

..... อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โรงพิมพ์วิญญูญาณ, ๒๕๓๒.

เอกสารประกอบการสอนวิชา ธรรมบพิศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยา
เขตขอนแก่น, เอมี ก๊อปปี เซ็นเตอร์, เลขที่ ๘๘/๒๗ ถนนเหล่านาดี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด
ขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย. พระธัมมปัทมฐกถาแปล ๑-๘. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙

พระธรรมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม). งานวิจัยการศึกษาเชิงวิเคราะห์พระคาถาธรรมบท เล่ม ๑.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร, ๒๕๔๕.

พัฒน พึ่งผลา. ประวัติวรรณคดีบาลี. ปรานบุรี : โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบค่ายธนระรัชต์, ๒๕๒๔.

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระสูตรและอรรถกถาแปล. พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพฯ : ๒๕๔๓
เสฐียรพงษ์ วรรณปก . ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีบาลี . กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์,
๒๕๓๐.

แสง จันทร์งาม. พระไตรปิฎกวิเคราะห์ . พระนคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร , ๒๕๓๑
CD Rom พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาฯ และฉบับของมหาวิทยาลัยมหิดล

Radhakrishnan, S. Indian Philosophy Vols, I-II, Delhi : Oxford University Press, ๑๙๙๒
Bimala Chum Law. A History of Pali Literature Vols. I-II. Delhi : Indological Book House,
๑๙๙๓

F. Max Muller. **The Dhammapada and Sutta Nipata Sacred books of East.** Vol. ๑๐,
Oxford: The Clarendon Press, ๑๘๘๑.

Mizuno, K. **A Study of the Buddhist Hybrid Sanskrit Dharmapada in Buddhist Studies XI.** March : ๑๙๘๒.

Rozehnal, M. **The Dharmapada: Comparative Study of Different Versions of the Dharmapada Research in Chinese Versions of this Ancient Buddhist Text.** Taipei: Completed with Pacific Cultural Foundation Subsidy, ๑๙๙๘.

Roth, G. **Indian Studies**, (selected papers ed. Heinz bechert, Petra Kieffer-Piilz). Delhi: Sri Satguru Publications, ๑๙๘๖.

S. Radhakrishnan. "Introduction", in **The Dhammapada.** ๓rd ed. London : Oxford University Press, ๑๙๖๘.

_____. **The Dhammapada.** Oxford: Oxford University Press, ๑๙๙๖.

Winternitz, Maurice. **A history of Indian literature.** New Delhi : Oriental Books Reprint Corp., ๑๙๗๒.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนักศึกษา ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนักศึกษาได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ข้อเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด เว็บไซต์ กูเกิลฟอรัม ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนักศึกษา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การเรียนแบบชุมชนวิชาชีพการเรียนรู้

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบถามนักศึกษา หรือการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษา รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนักศึกษาโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๔ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔

- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากงานวิจัยของอาจารย์หรือแนวคิดใหม่ๆ ในอนาคต
